Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ТРАВНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 101. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 5, 1953. VOL. LXI

УСІ ГУБЕРНАТОРИ НА КОНФЕРЕНЦІЇ У СТОЛИЦІ

Вашингтон. — На понеділок запрошені президентом Айзенгавером на наради губернаторі 48 стейтів, одного „комонвелту" трьох територій і одного острова. Їхня конференція триватиме два дні й охоплюватиме всі крайові й міжнародні великі справи, як це згадав був президент у запрошенні з 11 квітня. На підставі наперед складеної програми, наради відкрив в год. 10 ранку в Білому Домі в понеділок віцепрезидент Річард М. Ніксон, після чого привітав їх президент, який виголосить головну промову перед закінченням програми у вівторок. Перший діловий промовець, Аллен В. Доллес, директор Центральної Розвідчої Агенції, мав коротко представити світове положення у відношенні до Злучених Держав, а військову справу на ґльобальні розміри зреферувати голова генерального штабу армії, ген. Дж. Лотон Коллінс. Звіт з закордонних справ складе державний секретар Джан Фостер Доллес, який обговорить найважливіші завдання світової політики, в круговороті якої опинилися ЗДА. Директор адміністрації Взаємної Безпеки Гаролд Е. Стассен обговорить допомогу Америки чужинним країнам. Після обіду в Білому Домі, на якому президент буде господарем, губернатори оглянуть вибрані картини з фільму в підвалі Білого Дому, одначе, що це за фільм, не виявлено наперед. З внутрішніх справ мають бути обговорені стосунки федерального уряду до стейтових. Цій частині нарад проводитиме губ. Аллан Шрайверс з Тексасу. Теперішня конференція губернаторів — це перші того роду наради в історії Злучених Держав.

Суддя відкинув чотири пункти з обвинувачення Латімора

Вашингтон. — Федеральний Суддя Дистрикту Колюмбія Лутер В. Йонґдал відкинув чотири пункти із усіх сьоми пуктів обвинувачення Овена Латімора, професора університету Джана Гопкінс у Балтімор і знавця далекосхідніх справ. Крім того суддя висловив переконання, що навіть і щодо решти пунктів він має поважні сумніви, одначе, не зважаючи на те, він встановив день 6 жовтня як речинець судової розправи проти нього. Для цієї цілі суддя зажадав від уряду прислати судові список подробиць, на яких оперте обвинувачення проти Латімора. Латімор був поставлений в стан обвинувачення великою федеральною судейською лавою 16 грудня 1952 р. після того, як він присягою заперечив у сенатській підкомісії внутрішньої безпеки, наче б він був „прихильником або яким іншим підтримувачем комунізму або комуністичних ісгересів". Щодо дальших пунктів, суддя ствердив, що обвинувачення „містить фатальні недостачі" і ломить Перший Додаток до конституції.

Поворот Трумана з Гаваїв

У неділю, до Сан Франсіско, кораблем „Президент Клівленд" повернувся бувший президент Труман з дружиною і донькою. Під час пресової конференції, що відбулася ще на кораблі, президент висловив своє захоплення Гаваями, де пробув цілий місяць і де він „тільки спав, плавав і вигрівався". Труман переконаний, що Гавайські острови повинні отримати стейтові права. Це саме торкається, за думкою Трумана, й Аляски. Ці дві країни повинні „стати стейтами з міркувань оборонности, якщо не з інших причин". На запити, Труман відповів, що він сподівається, що в Кореї наступить замирення і що він дуже втішений з повороту полонених додому. Щодо своїх плянів на майбутнє, Труман заявив, що він вертається до свойого дому в Індепенденс, де розпочне працю над спогадами для журналу „Лайф". Спогади ці матимуть чисто історичний, а не політичний характер.

Дають даром бараболі для установ

Амаґансет, Лонг Айленд, Н. Й. — У східній частині повіту Суфолк знаходиться 250,000 бушлів бараболь, що її можуть цілком даром дістати різнородні установи, які не шукають заробітку на їх перепродажу. Бараболі походять з надпродукції фармерів минулої осени і їх накопичено в різних складах в надії на продаж. Фармері оцінюють цю надпродукцію на $750,000. Тепер фармері вже стратили надію на продаж, бо вже час на нові бараболі й тому вони хочуть віддати їх шпиталям, сиротинцям, домам старців і загалом усім таким збірним гуртожиткам, що можуть ці бараболі використати тільки для харчів, а не на заробіток. Про можливість їх набуття дає інформації Петер Бістріян, представник місцевих фармерів у місцевості Амаґансетт, Л. Ай., Н. Й. Коли бараболі не будуть забрані до середи, то мусять бути знищені.

У КОНҐРЕСІ НЕМА ЗГОДИ ЩОДО ДОПОМОГИ ДЛЯ ІНДО-КИТАЮ

Вашингтон. — Конґресові провідники виявили глибоке стурбування військовим положенням в Індо-Китаї, одначе серед них виринули великі різниці поглядів на остаточну ролю Злучених Держав при пробах спинення комуністичної агресії проти цієї країни, над якою панує Франція. Ці різниці позначилися при обговорюванні військової допомоги, яку обіцяв державний секретар Джан Фостер Доллес. Він ще в суботу заявив, що Злучені Держави вже поробили старання, щоб постачити „критично потрібних військових припасів" для військ, що обороняють Ляос від комуністичних атак. Поінформовані кажуть, що туди вислано вже великий набір — мабуть два або три тузини — таких літаків, що можуть перевозити війська на фронт в Ляос. Такі повітреносці можуть перевозити по шістдесят парашутистів, або відповідну вагу матеріялів. Вони можуть бути набирані в американських базах на Пацифіку і постачані до Індо-Китаю. Ці вісті виявив секретар Доллес на засіданні сенатської підкомісії закордонних справ, при чому ствердив, що атаки комуністів є безоглядні і неспровоковані й тому Адміністрація Взаємної Допомоги діє все, що в її силі, щоб допомогти Ляосові для відбиття нападів Вієтнаму. „Ми втримуємо близький контакт з урядами Ляосу й Франції в справі спеціяльних запотребувань в цьому положенні" — сказав секретар.

ПРЕЗИДЕНТ МАНГЕТТЕНУ ДЕМОНСТРУВАВ СВОЮ ЛЬОЯЛЬНІСТЬ РАЗОМ З УКРАЇНЦЯМИ

УКРАЇНЦІ ТВОРИЛИ НАЙБІЛЬШУ НАЦІОНАЛЬНУ ГРУПУ В ПАРАДІ ЛЬОЯЛЬНОСТИ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Президент дільниці (боро) Мангеттен в Ню Йорку, п. Роберт Ваґнер, син відомого сенатора Ваґнера, йшов на чолі української групи в імпозантній Параді Льояльности по 5-тій Евеню в Ню Йорку минулої суботи. П. Ваґнер, у ветеранській кепці на голові й товаристві ще одного ветерана, — йшов поруч „великого маршала" української групи, п. Володимира Бакада, на чолі українців, що в кількості коло 1,000 осіб становили найчисленнішу національну групу в поході. Всіх учасників походу нараховують на 125 до 175 тисяч. П. Ваґнер прилучився до української групи вже тоді, як вона шикувалася до походу та йшов з нею ввесь час аж до дефіляційної трибуни, на яку опісля сам вступив. Н. Й. Таймс, — пишучи про участь національних груп в поході, ставить українців на перше місце, — перед хорватами, естонцями, лотишами, литовцями, білорусинами, поляками, румунами й німцями. Український похід очолювали представники УККомітету, за якими несено американський й українські прапори й опісля представники численних організацій і товариств з різними транспарентами й гаслами, — переважно антикомуністичного змісту та з підкреслюванням української боротьби за волю проти всіх родів російського імперіялізму й її світового значення. На чолі місцевих товариств і організацій йшов голова Комітету Об'єднаних Організацій і головний радний УНСоюзу п. Петро Кучма. Глядачі по обидвох боках вулиці, по якій посувався похід, звертали окрему увагу на уніформовані групи пластунів і пластунок, Червоного, а також Самостійного Золотого Хрестів, СУМА, на групу ДОБРУС'у, та численні інші відділи парадуючих українців. Впорядчиками української групи були „маршали" проф. Лисогір, п. Марчак, мґр. Гуґлевич та інші. Українська група притягала загальну увагу не тільки своєю численністю, але й барвистістю, хоч цим разом було відносно мало національних одягів. На репрезентативній трибуні відбирали дефіляду, крім федеральних і міських представників, теж представники поодиноких національних груп, а з українців видно було, між іншими, ген. Загродського.

ПАРАДА ЛЬОЯЛЬНОСТИ В БРУКЛИНІ.

Цього року уперше взяли українці участь у параді льояльности у Бруклині, бо попередніми роками вони об'єднувалися з нюйоркськими громадянами. З уваги на зливний дощ в год. 10 ранку, здавалося, що парада загалом буде відкликана. Одначе коли почало випогоджуватися, в год. 12 зібралося яких 30,000 членів різнородних організацій на Ґренд Армі Плаза коло Проспект парку в центральній секції Бруклина. Українці, що творять дві громади, а саме більшу в Норт Бруклині і меншу в південній частині, змогли ще в час переорганізувати наперед приготовані товариства в один відділ з 14 прапорами, який включився в загальну параду з написом, що це „Українські товариства з Бруклина". Українському відділові проводив ветеран американської армії Василь Чупа, а самий відділ очолювали три священики з обидвох українсько-катол. парафій. При дефіляді коло Боро Голл голосники з авта „Голосу Америки" давали світові знати, що переходять українські товариства з Бруклина.

Успішний Літературно-Мистецький Ярмарок в Ню Йорку

Ню Йорк. — Місцевий Український Літературно-Мистецький Клюб влаштував минулої неділі, цим разом уже в великій залі Фешин Інституту свій третій з черги „Літературно-Мистецький Ярмарок", що мав справді „повний" моральний і матеріяльний успіх, бо велика заля була майже заповнена публікою. В програмі ярмарку, яким вів дотепно ред. Іван Кедрин, виступали: Михайло Островерха, що відчитав „Мистецькі сильветки" та „Сонце й евкаліт", молодий співак-дебютант тенор Степан Шпех, концертова співачка-сопран Ольга Павлова, якій публіка аплявзами довго не дозволяла зійти зі сцени, та з подібним одушевленням прийняті публікою композитор Микола Фоменко, що грав на фортепіяні свої твори та акомпаніював своїй жінці, концертовій співачці-сопрано Ізабелі Орловській. Велике захоплення публіки викликали уривки „Перелицьованої Енеїди" П. Ромена, які відчитав реж. Йосип Гірняк, та одноактова п'єса Миколи Понеділка „Весняний пікнік" в постановці Йосипа Гірняка й у виконанні М. Василика, Л. Крушельницької, Л. Курлицької, І. Куліша, В. Кулія, В. Лисняка, З. Осінчука, В. Змія й С. Шпеха. Солістам О. Павловій та С. Шпехові акомпаніювала на фортепіяні Леся Вахнянин.

День Матері під знаком споминів з голоду на Україні

Ню Йорк. — У своєму рефераті на Святі Матері, улаштованім Окружною Радою Союзу Українок Америки в залі школи Вашинґтон Ирвинґ Гайскул у неділю, пані Марія Туркало яскраво з'ясувала страждання матері над вигибаючим цілим молодим українським поколінням під час голоду в Україні з рр. 1932-33, який вона сама пережила і брала чинну участь в ратуванні нещасних. До цієї промови була достроєна „Сцена з голодової весни", відчитана панною Богачевською і драматичною грою двох дітей. Інші пункти програми виповнили виступи молодечого хору „Думка", під управою Романа Степаняка, реферат Дзвінки Ворох, дитячі деклямації, скрипкове сольо Катрусі Шанґала і ефектовний виступ групи танцюристок балетної школи Валентини Переяславець. Гостей привітала Іванна Бенцаль, а зібрані до співу українського гимну діти обкидали квіттям зібраних на залі матерів. Свято мало родинний характер і позначилося доволі значною участю „старих" громадян поприи звичайну в теперішніх часах більшість свіжих імігрантів.

Громадський Осередок у Филадельфії

Филаделфія. — На зразок нюйоркського Ракефелорового Центру розбудовується у Філядельфії Пенн Сентер довкруги теперішньої ратуші, коштом 75-100 мільйонів долярів. Земля під будову, — це власність Пенсилванійської залізниці, що охоплює вісім акрів. На нім стояла недавно ще залізнича станція при Брод Стріт, яка одначе вже збурена, як теж і мурований вал що відділював станцію від решти міста на південь. Помітною новістю в новій побудові будуть підземні хідники, які становитимуть майже окреме підземне місто в самім центрі Філядельфії.—

УПА ЗАМІСТЬ ПОРТРЕТІВ СТАЛІНА В СНЯТИНІ Й КАЛУШІ; ЗАВОРУШЕННЯ У ЛЬВОВІ

З достовірних джерел ми одержали повідомлення, що в останньому часі в цілому ряді українських міст і сіл, зокрема в Західній Україні, трапились серйозні заворушення та сміливі виступи українського національно-революційного підпілля проти окупаційного совєтського режиму. І так повідомляють, що в містах Снятин і Калуш Станіславської области в ночі на 10-го березня здерто й знищено обведені рямками та освічені електричними лампочками портрети Сталіна, ставляючи на їх місце літери УПА. Численні антикомуністичні виступи трапились у Львові. В Личаківській дільниці того міста відбулися, — згідно з повідомленням, кілька разів масові зібрання, на яких співали українські революційні пісні. Рівночасно повідомляють, що якась „роз'ярена юрба" розбила вікна в редакції газети „Львівська Правда". Поліція у Львові заарештувала багато молодих хлопців, що їздили на роверах та чорною фарбою замазували оповіщення про смерть Сталіна та про жалібні мітинґи з того приводу.

В підсовєтській українській пресі тепер повно закликів до боротьби проти „націоналістичної контрреволюції", повно статей, в яких таврується націоналістів ‚запроданцями' американських ‚капіталістів' та постійно закликається до єдности навколо комуністичної партії й дружби з „старшим російським братом".

Командант альянтської авіяції в Кореї бере участь в налетах і повідомляє про це ворога

Сеул, Корея. — Ген. Ґлін О. Баркус, 49-літній командант американської П'ятої Повітряної Збройної Сили в Кореї, бере особисто участь в налетах альянтської авіяції — робить це в спеціяльно відзначеному літаку та в додатку повідомляє про це ворога. Свої особисті налети на ворога почав генерал вже перед місяцем і до того, виходило б, спонукали його брехні комуністичного радія про американську авіяцію. Він, між іншим, брав участь теж в масовому налеті американських літаків на комуно-корейську столицю Пйонґянґ в дні 1-го травня, передаючи комуністам таке радіоповідомлення: „Говорить генерал Баркус, Я маю для вас вістку від П'ятої Повітряної Сили. Цей малий сьогоднішній налет на військові цілі в районі Пйонґянґ є нашою відповіддю на ваші обидні пропаґандивні брехні через Пйонґянґське радіо. На майбутнє, після кожної вашої брехливої заввати щодо П'ятої Повітряної Сили, ви можете сподіватися нашої відповіді бомбами на військові цілі у вашому районі. Атаки будуть прибирати постійно на силі. Це все на цей раз, але ми повертатимемо за кожним разом, як ви передаватимете брехні про П'яту Повітряну Силу. Тепер — бувайте, — говорив ген. Ґлін О. Баркус". Ген. Баркус, літак, якого виразно відзначений назвою „Баркус-Каркус", літає на ворога вже від місяця й брав участь теж в повітряних боях з совєтськими МІҐ-ами біля ріки Ялу.

Поворотці з полону про комуністичну аґітацію

Фініксвіл, Пенсилванія. — Десять з двадцяти трьох американських воєнно - полонених, що їх привезено до шпиталю в Валі Фордж окремо від інших поворотців ніби тому, що вони запідозрені піддатності комуністичній пропаґанді, дістали від влади дозвіл відповісти на різнородні питання газетних кореспондентів. Репортери випитували привезених по двох разом, одначе кожна пара рішуче протестувала проти поширювання вісток, наче б вони були підо впливом комуністичних ідей. Тринадцять інших поворотців не могли нічого відповісти, бо були виснажені недугою і подорожжю. Психіятри, що прослідкують умовий і душевний стан поворотців у шпиталі, кажуть, що досі не вдалося ще розпізнати, чи комуністична аґітація мала справді який вплив на інтернованих у комуністичних таборах американських вояків. Зате командант шпиталю висловив здивування, чому про тих поворотців рознесено поголоски, наче б вони були „зведені на манівці" большевицькою пропаґандою.

Загострюється криза в Тунісі

Туніс, Туніс. — В суботу 2 травня арабські націоналісти вбили Чадлі Кастали, віцепрезидента Туніської громадської ради за те, що він належав до поміркованих арабських політиків, які казали арабському населенню брати участь у виборах. Націоналісти бойкотують вибори до громадських рад, і не вдоволені тими політичними уступками, якими французький уряд хотів би заспокоїти арабів. Вбивство Чадлі Кастали причинилося до того, що деякі арабські кандидати хотіли зрезиґнувати, але урядово їхніх кандидатур не відкликано. В міських більших громадах араби брали малу участь у виборах, з сільських громадах націоналісти не мають сильного впливу, і там арабське населення голосувало. В зв'язку із вбивством арештували трьох юнаків, між ними і вбивника Кастали, та викрили поширену націоналістичну арабську організацію. Неясне становище туніського бея, який, на домагання міністра Бідо видав звернення до арабського населення, взиваючи його до спокою, але з цього звернення не вдоволена французька влада, бо вона домагалася, щоб бей візвав був арабів до участи в голосуванні. Говорять про те, що проти бея треба б повести деякі санкції. Ці вибори до громадських самоуправ вперше відбувалися в Тунісі, їх французький уряд уважає першим кроком до сповнення арабських вимог, але націоналістична партія не задоволена цими виборами, бо домагається самостійности Тунісу, що тепер є під французьким протекторатом.

Два нові королі на Середньому Сході

Алман, Йорданія. — Йорданія дістала нового 18-річного короля Гуссейна І. який перед парляментом склав присягу на вірність конституції. Молодий король був у військовій уніформі, перед палацом зібралася велика товпа народу, що вітала нового короля Йорданії, яка числить 1,250,000 населення. Королівська присяга звучала так: „Присягаю перед Богом, що буду шанувати конституцію та буду льояльним до народу". Король Гуссейн назначив 40-річного д-ра Фавзі своїм першим прем'єром. — Баґдад, Ірак. — Одночасно в Іраку вступив на трон новий 18-річний король Файсал II, бо він дійшов до повноліття, а його батько був позбавлений трону як умово хворий. Досі в Іраку правив реґент емір Абдул Іллаг, дядько теперішнього короля по материній лінії. Король Файсал складав присягу перед обидвома палатами парляменту, а батерії над рікою Тиґром віддали 101 гарматню сальву. Новий король заявив, що буде шанувати конституцію країни.

ПАКІСТАН ЗАПРОПОНОВАНИЙ АЛЬЯНТАМИ НА ОПІКУНА ПОЛОНЕНИХ В КОРЕЇ

Токіо, 4. травня. — Альянтська делегація на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї запропонувала сьогодні обрати Пакістан на опікуна тих полонених, які відмовляться від репатріяції після підписання перемир'я. Пропозицію цю видвигнув голова альянтської делегації ген. Вільям Гаррісон на сьогоднішній сесії, що відбулася після одного дня перерви в нарадах. Тому, що наради відбуваються при закритих дверах, безпосередня комуністична реакція на цю пропозицію ще невідома. Відомо тільки, що комуністи відповіли на це пропозицією, щоб дальші наради знову відрочити на один день. Раніше, тоді, коли альянти пропонували, щоб опіку над полоненими передати такій невтральній країні, як Швайцарія, або Швеція, комуністи посередньо пропонували для тієї функції власне Пакістан або три інші азійські країни, а саме: Індію, Бурму та Індонезію. Справа тих полонених, які відмовляються від репатріяції та між якими є 15,000 колишніх комуно-китайських вояків і два рази стільки північних корейців, становить ще єдиний спірний пункт на теперішніх переговорах в Панмунджом. Спір полягає в тому, що комуністи, які початково домагались примусової репатріяції всіх полонених, що й було причиною перервання переговорів в жовтні минулого року, тепер погодились на альянтський принцип добровільної репатріяції, але домагаються, щоб ті полонені, які відмовляються від репатріяції, були перевезені поза Корею. Початково альянти домагались, щоб опіку над полоненими передати — „такій невтральній країні, як Швайцарія, а погодившись тепер на одну з азійських країн, вони знову пішли на компроміс, що збільшив можливість порозуміння. Тимчасоб закінчено виміну хворих і поранених полонених, як альянти передали комуністам останню групу, зложену з 185 китайців і північних корейців, в тому 21 жінка.

Знову затяжні бої на корейському фронті

Токіо. — З альянтської головної квартири повідомлено, що на західному секторі корейського фронту, на північний схід від Панмунджом, — відбулись минулої неділі найбільш запеклі бої від часу відновлення переговорів в Панмунджом. Бої почались, як понад 1,000 комуно-китайських вояків зі страшним криком і вереском почали наступ на альянтські позиції в районі відомої з попередніх боїв гори ‚Малий Ґібральтар'. Альянтські позиції були обсаджені англійськими й канадійськими відділами. В запеклих боях, що тривали понад чотири години й часто переходили в рукопашні бої, альянти відбили наступ ворога, завдаючи йому найбільші втрати.

43 особи згинули в літунській катастрофі в Індії

Калькута, Індія. — Літак Англійської Заморської Літунської Корпорації летів у суботу до Калькути і попав у бурю з громами та загорівся, і всі 37 пасажирів та 6 членів залоги згинули у віддалі тридцятьох миль від Калькути. Єдиним свідком катастрофи цього літака був сільський хлопець, який бачив, що літак летів поміж блискавки і нагло загорівся та впав на землю. Деякі тіла знайдено чотири милі від місця, де впав згорілий літак. Між подорожними було трьох американців: отець П. Снід, член методистської місії, панна Джейн Коген та панна Аніта Вістлер із генерального консуляту в Сінґапур, родом із Фресно в Каліфорнії. Отець Снід вертався додому з своєї місійної праці в Малаях.

Італія „залицялася" до Совєтів 1945 року

Рим. — Через п'ять тижнів відбудуться в Італії парляментарні вибори, і вже тепер ведеться виборча кампанія. Прем'єр Альсід де Ґаспері зробив зручне потягнення, щоб ослабити комуністичну аґітацію проти урядових партій. Він відкрив тайну про те, що 1945 року де Ґаспері як міністер закордонних справ, кілька разів пропонував Молотову, що Італія не приступить до бльоку Західних держав, але за те домагався, щоб Росія не вимагала воєнного відшкодування від Італії та не забирала італійських кораблів. Але Молотов відкинув ті італійські пропозиції, хоч тоді в італійському уряді була і комуністична партія. Тому не правдиві твердження італійських комуністів, що Італія в засаді проти Росії, яка не хотіла перед 8 роками йти на співпрацю з Італією. Християнсько демократична партія де Ґаспері проголосила свою виборчу програму: підтримувати приватні підприємства, піднести господарські умови країни та в господарській ділянці співпрацювати з міжнародним господарством Заходу.

БОЇ НА ПІДСТУПАХ ДО СТОЛИЦІ ЛЯОС

Ганої, В'єтнам, Індо-Китай. Вчора відбулись перші боєві сутички між наступаючими на столицю індо-китайського королівства Ляос, місто Люанґ Прабанґ, комуністичними в'єтмінґськими військами та французькими й місцевими оборонцями. Згідно з повідомленням французької головної квартири в Індо-Китаї, в боях взяли участь перші французькі частини, що були скинені на парашутах для оборони столиці. Скидування цих військ продовжується й в загальному французи мали б перекинути своїх десять батальйонів. З ворожого боку в боях взяли участь патрульні й передні стежі, які підступили на приблизно 10 миль до столиці, очікуючи підходу головних військ, що наступають з трьох напрямків та які находяться ще у віддаленні коло 20 миль від столиці. Їх підходу до столиці сподіються впродовж найближчих двох-трьох днів. Комуністичний наступ на Ляос викликав серйозне занепокоєння у вільному світі, зокрема в Азії, бо в ньому добачується комуністичний похід на підбій цілої Південної Азії. В дипломатичних колах вважають, що ціла теперішня комуністична „мирна офензива", включно з виміною полонених та відновленням переговорів в справі перемир'я в Кореї, була започаткована з тою думкою, щоб створити відповідне міжнародне відпруження й замішання та закрити цим комуністичну агресію в Індо-Китаю.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАБЕЗПЕКА КРАЇНИ

Раз-у-раз чуємо про різні особи, що займали відповідальні урядові становища, хоч були членами Комуністичної партії, чи брали довгий час активну участь в комуністичних акціях, підпираючи їх словом, ділом та грішми. Це факт, що в час минулої адміністрації дісталося до уряду поважне число таких „лібералів", що мали завжди гостре слово проти фашистів і нацистів, а ніколи проти червоного тоталітаризму. Небезпеку для Америки з боку фашизму і нацизму вони бачили, але в комунізмі та комуністах не бачили ніяких ворогів. Хто не протестував проти Муссолінія чи Гітлера, той був зрадником Америки та її демократичних ідеалів, але служба Сталінові не була ніякою колізією з льояльністю до цеї країни.

Пособляла комуністам в цій агітації ще й нещасна воєнна „спілка" чи „дружба" ЗДА з СССР в час останньої світової війни. Тоді теж повлазило до федеральних урядів найбільше таких осіб, для яких там місця не повинно було бути з огляду на безпеку країни. Як воно практично виглядало, можна судити по тім ,що тепер проголосив Джан В. Форд, урядовець департаменту стейту, що має дбати про те, щоб в цьому департаменті працювали чесні й льояльні особи. Отже він ствердив перед Конґресовою комісією ,що не провірено як слід найменше 2,000 таких осіб, а в 2,300 випадках взагалі не було ніякої провірки. Як бачимо, прямо ідеальний стан для праці совєтських шпигунів та їх п'ятиколонників в Америці. Це вже завважила була сама демократична адміністрація з часів Трумана, а зарадити цьому мала Програма Безпеки з 1947 року. Але, як виявилось, в практиці вона була невистачальною. Це й властива причина, чому президент Айзенгавер проголосив тепер новий розпорядок в справі льояльности федеральних урядовців. Наслідком цього розпорядку будуть тепер звільнені з праці в федеральних установах деякі особи, яких досі не можна було звільнити, бо, наприклад, годі було їм доказати нельояльність. Тепер вони зможуть бути звільнені з огляду на безпеку країни з інших причин, як нельояльність. Отже, на підставі нового розпорядку розуміння безпеки країни поширене. Це вже практикувалось від 1950 року, але не було загально обов'язуючим.

Новий розпорядок президента Айзенгавера, який зараховують до важливих актів з перших „100 Днів" його урядування, дав притоку до різної критики. Дехто побоюється, що готово тепер потерпіти багато невинних людей. Підносять і такі закиди, що, мовляв, через той розпорядок піде тепер на федеральну службу сама мірнота, а люди спосібніші, що мають свій індивідуальний підхід до різних справ, або будуть відкинені, або самі не схотять іти на службу, щоб не виставляти себе на різні неприємності.

Можна припускати, що при виконуванню нового розпорядку про провірку льояльности федеральних працівників, не зважаючи на право відклику та остаточне рішення, яке є в руках начальника департаменту, будуть траплятись, тут і там, якісь подуження. Але хіба це наскрізь людське недомагання може бути причиною, щоб далі толерувати в уряді не тільки нельояльних працівників, але й таких, які не спосібні виконувати приділену їм працю та яких досі було неможливо усунути чи перенести на іншого роду працю? Треба отже дати президентові Айзенгаверові признання, що він намагається підняти престиж урядового апарату та позбавити його таких людей, які йому чести не приносили, чи які діяли на шкоду країні, або так поступали, що їх можна було підозрівати про зв'язок з підривною акцією.

На нашу думку порядні та льояльні американські громадяни не мають чого боятися, як будуть старатись діставтись на федеральну працю. Зате тепер дуже утруднена та праця тайним ворогом Америки, шпигунам і чужим аґентам. Іншими словами тепер не легко буде дістатись комуністам та їх симпатикам на різні впливові місця в федеральнім уряді!

ОБОРОННА ОЩАДНІСТЬ

Президент Айзенгавер проголосив з кінцем минулого тижня свої пляни дальшої реорганізації уряду, головно очолюваного секретарем Вилсоном Департаменту Оборони, та рівночасно пропозицію на зменшення запропонованого ще його попередником, б. президентом Труманом, бюджету країни на 8,500,000,000 долярів. Загальну висоту бюджету в попередньому пляні передбачувано на 78, 600,000,000 долярів.

Пропоноване президентом Айзенгавером зменшення бюджету мало б бути переведене головно на кошт видатків на оборону та закордонної допомоги. З конґресових джерел повідомлено, що військові видатки, передбачені в бюджеті на 41,300,000,000 долярів ,мали б бути зменшені на 5,000,000,000 долярів. 1,800,000,000 дол. мали б бути заощаджених з передбачених бюджетом 7,600,000,000 дол. фондів Акту Взаємної Безпеки, отже з фондів, призначених на оборонну допомогу для закордонних країн, а решта ощадностей мала б бути переведена у видатках на домашні потреби та на розвиток атомової енергії.

Ці пропозиції президента Айзенгавера буули досить великою несподіванкою для американського загалу, головно з двох причин. Перше —що ці ощадності робиться власне у видатках на оборону й друге — що їх робиться власне в такому часі, коли Совєтський Союз продовжує інтензивне збільшування й скріплювання своєї воєнної машини. Не меншою несподіванкою було й те, що ці ощадності запропонував сам президент Айзенгавер.

На це в пресових коментарях подається такі загальні вияснення:

Президент Айзенгавер є останній з тих, які могли б легковажити совєтську загрозу з одного боку й західні оборонні потреби з другого, та який дав би себе звести злудними надіями на мир або підступними запевненнями совєтської пропаґандивної „мирної офензиви". Коли ж він все ж таки рішився на ці ощадності, то вони в жадному разі не будуть переведені коштом самої оборони й оборонної підготовки, як радше коштом розтратности й зайвих видатків на ті цілі. Насамперед має бути зреорганізований Департамент Оборони та поодинокі аґенції, що дозволить заощадити багато мільйонів долярів без будь-якого порушення чи послаблення самої оборони. Ця реорганізація буде переведена на підставі пропозицій секретаря оборони Вилсона. Крім того на цілу низку ощадностей дозволить теж нова концепція оборонної підготовки, що досі велася під знаком передбачуваного на 1954-тий рік „критичного дня" та яку тепер вже продовжуватиметься на довшу мету.

Теж на ощадності в оборонній допомозі закордонним країнам дозволяє деяка зміна концепції тої оборони. Айзенгавер і державний секретар Доллес стали від самого початку на тому становищі, що справа оборони перед комуністичною загрозою є не тільки справою Америки й американських платників податку, але й всіх інших вільних країн. Тому то вже тепер ведеться інтензивну підготовку, щоб оборону Азії забезпечити головно силами самих азійських народів, як теж головну вагу в обороні Европи передати самим европейським народам. Під тим кутом З'єдинені Держави настоюють на швидку ратифікацію договору про Европейську Оборонну Спільноту, яка передбачує включення німецьких дивізій в спільну европейську армію.

Такі й подібні міркування цілком заспокоюють американську публічну опінію, яка привітала його рішення щодо реорганізації й зменшення видатків на оборону не як прояв будь-якої кризи чи загрозливого передчасного зменшення оборонних зусиль, але як побажане відпруження американського господарства, з рівночасним забезпеченням дальшої оборонної готовости країни та її союзників.

I. Світ

УКРАЇНЦІ В АЗІЇ

Організація „Просвіти" в м. Ціндао проіснувала кілька літ, поки там жив її голова д-р Мигулин, який пізніш переїхав до Манджурії. З його від'їздом життя підупало та з наступленням війни все завмерло, бо анти - большевицький комітет вживав своїх впливів проти українців. Управа Громади, що повстала замість „Просвіти" опинилася перед загрозою арешту та прохала піддержки в Шанхаю, де теж не було легко вести працю.

Тільки театральні вистави та часом доповіді в товаристві були проявами діяльности Громади. Спроби здобути у влади (японців та ними контрольованих хінців) більше прав для українців, були без успіху. Москалі вимагали не тільки реєстрації, але повних справоздань з засідань управи. Працювати було все трудніше й тому д-р Мигулин виїхав звідти до Харбіну.

В 1940 р. Управа УНК в Ціндао, голова — А. Кривенко та секретар Андріїв-Гай вміли якось вести справи, коли всілякі справи порішувалися у поліції безпосередньо й не мали відношення до росіян, але анти-комуністичний комітет звернувся до японців, щоб їх арештувати. Обом довелося виїхати, а решта опинилися під контролею й Ціндаоська колонія перестала існувати.

Спроба заснування „Просвіти" в Шанхаї не повелася, як слід.

Там була етнографічна маса, були „малороси" й була також майже 20,000 московська кольонія, бувших вояків білих армій, урядовців, біженців, купецтва та чисельні „совєтські", які недавно змінили безпашпортне існування на „червону книжку", на чолі з видавцем просовєтського часопису.

Перші збори відбулися на французькій концесії 28 вересня 1932 р., які затвердили статут та обрали Управу, на чолі з головою інж. К. Опадчим, бувшим студентом Под'єбрадської Академії. Перша Управа, як писав пізніш часопис „Шанхайська Громада", не була занадто свідома, але була галаслива. Цій управі все ж вдалося дістати дозвіл від французького консуляту, не дивлячися на протидію з боку москалів, урядовців французької поліції та муніціпалитету концесії. До речі, ця концесія мала яких 750,000 населення хінців, а після 1937-8 рр. поверх мільйон мешканців. Концесія перестала існувати після її перебрання японцями в 1944 р. Існуваня Громади на французькій концесії не було довгим. Поліція таки зачинила її й Управа почала робити заходи, щоб дістати дозвіл на працю в іншім місці.

В листопаді 1934 р. Громада відчинила свою канцелярію та почала діяльність на Міжнароднім Сетлменті, де адміністрація складалася у більшості з англійців. Муніціпалитет Сетлменту зареєстрував громаду й з того менту ніхто вже не вмішувався в її діяльність, аж до часу війни, себто аж до половини 1943 р. Перше мешкання було на вул. Такуровд, а в 1935 р. перейшла Громада на Едвард VII Авеню, ч. 1292, де й була до останніх днів евакуації, в березні 1949 р.

Перехід з Таку-ровд стався можливим завдяки щедрій пожертві п. О. Мельника, який на протязі років піддержував громаду, коли її скарбниця бувала пуста. Прибуття п. Мельника до Шанхаю та його обрання на голову управи стали подією й від того часу організація почала розвиватися. Заснована книгозбірня придбала багато книжок й була знана серед українських організацій в Азії.

Частина членів Громади відійшла в час скрути та пробувала творити нові організації, як Добродійний Комітет, т-во. „Січ" та інші, що були короткожиттєві. Діяльність громади в ті роки була культурницька, — навіть пробували видавати часопис — „Шанхайська громада", якої з'явилося два числа. Була спроба також організації церкви, але це не вдалося, бо не можна було знайти священика. Жив там малорос, архимандрит Денис, що вжив ім'я громади та дістав від єпископа Івана дозвіл на відчинення української церкви. Арх. Денис заявив в російському часописі про те, „що храм твориться на загальних основах, але неперіодично будуть провадитися богослуження на „малоросійськом наречии, хотя єто вопрос будущего".

Громада заявила протест, і архимандрит перестав навіть бувати в Громаді, а та остання почала закликати до себе іншого священика. Під час війни, такими були — українського походження чернець о. Модест та китаєць о. Іля Вєнь, який зараз жиє в Гонконзі та очолює там православну церкву.

Під час японсько - китайських боїв в Шанхаї, 1937-38 рр. повстала українська група вантажників, що займалися перевожуванням та вантаженням різних крамів. Великі чужинецькі фірми евакуовали з загрожених місцевостей міста в інші місця концесій великі склади. Це були жовтень та листопад 1937 р.

В 1939 р., навіть трохи раніш, життя ускладнилось. Адже кожний, за винімком чужинців, що мали свої концесуляти та різні „права екстериторіяльности", повинен був мати пашпорт від місцевої поліції. Тоді лише власник пашпорту мав право подорожувати. Правда, на чужинецьких концесіях Шанхаю, Ханькоу, Ціндао, Тяньтзіну цього не треба було, але треба було часом виїхати поза їх терен й тоді . . . „пашпорт".

Москалі одержували їх від хінської поліції, після представлення посвідки своїх комітетів, а українець був „непризнаним". Тільки в Манджурії цих правил не було. Бо там українська Колонія мала свої посвідки й вони визнавалися установами тодішньої держави Манджуго. На основі їх влада видавала й закордонні пашпорти, що одержували візи чужинецьких консулятів й вони були дійсні для в'їзду до Китаю.

Врешті, старанням д-ра М. Мілько, вдалося дістати згоду на визнання українців, як окремих еміґрантів, що не мають нічого спільного з москалями. На основі цих пертрактацій, українці створили окремий комітет — Український Комітет м. Шанхаю, який мав захищати інтереси українців, тюрко - татар та грузинів, яких колонії були занадто малі. Грузини не виконали своїх обіцянок та відійшли, а тюрко-татари опинилися під страшенним тисненям від москалів й частина їх хиталася. Але справа була виграна.

Начальник японської військової місії в Шанхаї, Т. Гісей видав обіжник, який говорить: Військова місія в Шанхаї признала організації: Українську Громаду, Грузинську та тюрко - татарські об'єднання з загальним для цих організацій органом, Українським Комітетом, а тому уряд м. Шанхаю найшов потрібним, та корисним, щоб Український Комітет негайно приступив до реєстрації, безпідданих, вказаних національностей та видання посвідчень на право одержання хінських пашпортів".

Але зміна відношень японців до українців в Манджурії та спеціяльна політика в Північному Китаї принесли зміни в Шанхаї. Наведене вище розпорядження відкликали, а після повної окупації міста в грудні 1941 р., „русскій Еміграптскій Комітет" дістав надзвичайні повновласті та видав оголошення, яким вимагав, посилаючися на розпорядження японців, реєстрації всіх безпідданих у них. Японець став радником Комітету. Українці не визнали цих розпоряджень й хоч на протязі всієї війни зазнавали багато лиха, але утримали свою незалежність.

У Манджурії, Хінах та в Японії всюди москалі були на послугах чужих й вміли під всякою владою тримати свої організації, навіть не міняючи назв, так що секретар РЕКомітету в Шанхаї під японцями, а пізніш й з ІРО все був свій чоловік.

Зате великих утисків зазнавали тюрко - татари й їм довелося ховати свою організацію в раменах хінської мусульманської громади, а частина подалася до московського комітету.

В загальних справах Український Еміґрантський Комітет, яку назву прибрала бувша громада в Шанхаї, звертався до українців Манджурії Ціндао, Тяньтзіну, з предложенням скликати Далеко-Східній З'їзд. Ідею цю висунув у свій час Союз Українських Еміґрантів в Харбіні. У програмі З'їзду було вивчення принципів національної ідеології та її поширеиня, ознайомлення з положенням як самої України, так і Зеленої України тощо. Літом 1940 р. в цих справах приїздив до Шанхаю голова Тяньтзінської Громади О. Дробязко, але в Харбіні, був призначений Японцями „голова" УНК — інж. Кулябко-Корецький. Він був проти такого з'їзду, бо останній безперечно не визнав би його, як представника української національної колонії.

В ці передвійськові роки, себто 1937-1941 до Шанхаю приїхало багато активних українських діячів й це створило основи для поширення діяльности й піднесло авторитет самої організації.

АНГЛО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО

(Допис із Лондону)

25 квітня 1953 р. в залі Готелю Бравна в Лондоні відбулося відкриття Англо-Українського Товариства, з участю визначних осіб англійського громадського життя та українців, що перебувають в Англії.

Ідея створити Англо-Українське Товариство в Британії не нова. Однак мусів пройти довший час, поки дійшло здійснення цієї ідеї. Причина запізнення в цій справі лежить у тім, що в Британії жило перед війною і за II Світової Війни дуже мало українців. Не було зокрема людей, політично і культурно підготованих в такій мірі, щоб вони могли заінтересувати англійців українськими справами. Тим пояснюється, що знання України в Британії дуже обмежене, і нас мішають то з росіянами то з поляками.

Правда, були в минулому окремі діячі англійці, що виявляли значний інтерес і симпатії до України. Так, відомий провідник Британської Партії Праці, Джон Гайндмен, був великим „українофілом" за І Світової Війни, про що м. ін. згадує в своїх споминах чеський президент Масарик. Також інший відомий діяч Британської Партії Праці, Ремзі МекДоналд, перший соціялістичний прем'єр цієї країни, ще як був секретарем Партії Праці, 1922 р.., допоміг представникам Української Соціялдемократичної Партії — Ісаакові Мазепі та Панасові Феденкові — видати книжки про український рух в чужих мовах. З його почину Британська Партія Праці призначила певну суму грошей на ці книжки. Між іншим, 1923 року вийшла книжка, зложена І. Мазепою та П. Феденком у Берліні, англійською мовою, під назвою: Голод в Україні (The Famine in the Ukraine).

Коли в 1931 р. почало діяти Українське Бюро в Лондоні, під дирекцією д-ра Кисілевського, то його праця заінтересувала деяких послів британського парляменту, і вони, маючи матеріяли від Українського Бюра, вносили інтерпеляції до уряду, зокрема в справі т. зв. пацифікації 1930 р. в Галичині. Але за війни Бюро перестало діяти і знов стало „тихо і глухо" в українських справах в Англії.

Поява кількох десятків тисяч українців в Британії після II Світової Війни викликала деякий інтерес до нашої проблеми в Британії. Також спроба Москви грати в міжнародній політиці „українською картою" (в Об'єднаних Націях) примусила деяких англійців придивитися до української проблеми.

Коли з'явилося таке коло людей із різних груп Британії, то між ними і українськими еміґрантами в цій країні почалися розмови про наближення української справи до розуміння ширшого громадянства цієї країни. Результат — Англо-Українське Товариство.

В статуті нового Товариства м. ін. читаємо:

„Піддержувати історичні права і стародавню культуру української нації і сприяти незалежності України".

Інавґураційне засідання Англо - Українського Т-ва відкрив короткою промовою п. Оберон Герберт, молодий, талановитий діяч, відомий своєю участю в Европейському Русі. Повідомлено присутніх, що визначні особи британського політичного життя дали свою згоду помагати розвиткові нового Товариства. Почесною президенткою Товариства погодилася бути лейді Елдон, в числі патронів Товариства названо лейді В. Бонґем Картер, члена парляменту, і професора Мінза, з Оксфорду, відомого дослідника скитської старовини в Україні. Свою згоду стати членами Товариства дав секретар Трейд-Юніонів, відомий Артур Дікін, і деякі посли парляменту — від Партії Праці.

Учасники інавґурації одноголосно вибрали на голову Товариства посла Консервативної Партії п. Тіллінґа.. Заступниками голови з британської сторони вибрано О. Герберта і п. Вілліса (Профсоюзи). З боку українського п. М. Опаренка — голову представництва УНРади в Лондоні ,і п. А. Когута, предсідника „Об'єднання". Секретарем вибрано Фостера Андерсона, що був раніше в дипломатичній службі і знає добре Україну. Скарбником вибрано п. Дакворта. Вибрана була також Рада Товариства, до якої увійшли: д-р Ом. Волинець, М. Добрянський і ін.

Голова Англо-Українського Товариства посол Тіллінґ у живій формі подав свої думки про завдання Товариства для зближення між обома народами — британським і українським. Як приклад згадав Югославію, що мала в Англії свою еміґрацію, і багато з тих, що пізнали Британію, лишилися добрими приятелями цієї країни. Як кожна еміґрація, також українці не знають, коли вернуться в Рідний Край. В Британії є немало прикладів, що еміґранти, ставши громадянами цієї країни, досягнули високих місць у державі (п. Тіллінґ назвав посла Партії Праці Шінвелла, що був міністром оборони в уряді Аттлі).

Посол Тіллінґ у своїй промові пригадав деякі факти з історії України, про які мало кому відомо. Так, на початку 18 віку московський цар Петро І хотів усунути українського гетьмана Мазепу і на його місце запрошував англійця, — славного генерала Джона Черчілля, князя Марлборо. Це був предок теперішнього прем'єра Британії, сера Винстона Черчілла. Тіллінґ сказав: Коли б предок В. Черчілла прийняв був пропозицію царя Петра, то не виключено, що його родина була б тепер в Британії між українськими еміґрантами . . .

З українського боку промовляли пп. М. Добрянський і А. Когут. Вони підчеркували свою радість і вдячність усіх українців, що Англо-Українське Товариство стало фактом. П. Добрянський згадав про стародавню демократичну традицію України, що зближає наш народ з демократичною Англією. М. ін. в статуті Товариства зазначено: „Ніяка особа, чи приналежна чи симпатизуюча з комуністичною або іншою тоталітарною організацією, не може бути допущена до Товариства" . . . Треба побажати новому Товариству найкращих успіхів. Адреса:

Anglo-Ukrainian Society
123 Notting Hill Gate,
London, W. 10

Пр.

Степан Женецький

ФЕДЬКОВА ДУДКА

(1)

На новій „Арбайтскоманді", в найбагатшого на цілу Баварію огородника квітів, Сейшаба в Нюрнберзі, куди мене перевели після дев'яти місячної праці у бавора в одному селі, недалеко Вюртембергу, прийшлося мені познайомитись , з 19 молодими хлопцями, — полоненими — білорусами.

Я вперше в свойому житті зустрів білорусів і це зробило на мене досить велике враження: так, отже, це ті наші найближчі, правдиві, а не фальшиві брати білоруси, — думав я, дивлячись на тих високих, струнких, русявих молодців, що обступили мене кругом і щиро до мене усміхалися, — яким доля судила майже таку саму історію, як нам, українцям, тих самих, відвічних ворогів, і ту саму, хоч нещасливу й трагічну, але завзяту й героїчну боротьбу з ними . . .

Усі вони, ті мої товариші недолі, були дуже милі хлопці і я від першого дня зжився з ними, як з рідними братами. За цілий час нашої спільної праці в огородника, я не мав з ними ні одної не то колотнечі, не то сварки, а й навіть найменшої суперечки.

Мені дуже подобалася білоруська мова. Вона якась така м'яка, така ніжна та лагідна, як шум тирси й очеретів на спокійних водах, у тихий сонячний передвечір, коли чуть-чуть легіт-вітерець повіває . . .

А як чудово ці хлопці співали своїх народніх, білоруських пісень. У них стільки краси, туги і ніжности . . . . Я їх ніколи не забуду!!!

Та найбільше з-поміж тих білорусів припав мені до серця Федько. Це був дуже милий і дуже обдарований хлопець. Він теж найкраще з них співав — мав дуже сильний ,чистий, високий тенор, яким прекрасно заспівував — і знав найбільш пісень. Найчастіше співав він про щасливе кохання і про чорну розлуку. В тих піснях він виспівував своє власне кохання і свою власну тугу, бо він, — як розказував — дома залишив молоденьку, ледве 17-літню дружину, з якою тільки-що одружився, тиждень пожив з нею і мусів покидати — йти на війну . . .

Видко, Федько грав теж на дуже поширеному на Білорусі інструменті — дудці, бо нераз було, співає — співає якусь пісню, а далі стане, зложить руки, якби держав інструмент перед губами, тай каже:

— Ех, друзя, якби мені так дудка! Оттоді я заспівавби та заграв би . . .

***

Одного дня найшов Федько кусень сухої берези, притаскав до бараку, в якому ми жили, і сказав своїм милим голосом:

— Ну — друзя, попробую сам собі вимайструвати дудку — і зразу почав стругати.

Що Федько був великий любитель дудки і мистецтва взагалі, можна було зараз пізнати з того, з якою ревністю він узявся до роботи, і з якою посвятою та жертвенністю віддався тій дудці, присвячуючи їй увесь свій вільний час, якого у нас, полонених, було і так дуже мало.

Рано ми вставали в 6-тій годині, за півгодини мусіли помитися, прибрати барак, принести собі їду, наїстися, помити посуду, так, щоб половина 7-ої були готовими на роботу. Федько, від того часу, як почав стругати дудку, все вставав годину скоріше всіх й брався за стругання. В обідню пору він ніколи тепер не клався ні на хвилину відпочивати, як це всі ми робили і як робив це і він перед тим. Теж після праці, яку ми кінчали разом з німецькими робітниками, о 5-тій годині, як тільки з'їли вечерю, так усі ми, звичайно знову клалися на декілька хвилин, щоб відпочити після довгої, важкої, безперервної праці на ногах, — а Федько лиш помив посуду, зараз сідав і стругав свою дудку.

Нераз почнуть хлопці співати, кличуть Федька:

— Ходи, Федьку, затягнеш . . .

— Нехай перше дудку вистружу . . .

Кличуть до якої розваги, а він:

— Нехай перше дудку вистружу . . .

Кличуть до жартів:

— Нехай дудку вистружу . . .

Дехто може подумати: хіба при струганні дудки аж так багато роботи? Вистругав дерево, вивертів діру в середині, повиверчував голосові дірочки, тай дудка готова . . .

Так воно тільки здається, бо в дійсності Федько мав дуже багато роботи коло неї. Бо коли б він мав взір дудки, так тоді було б легко: приміряв би величину, відзначив, де мають бути голосові дірочки, повертів і — дудка готова.

Та Федько взору не мав і все робив „на око", чи пак навгадь.

Ще з величиною дудки, з поструганням її форми і верченням діри в середині було легко, бо це все немає великого впливу на голос інструменту. Морока була з голосовими дірочками. Правда, Федько добре знав, кілько їх повинно бути і де вони мають бути, тільки не знав віддалі, в якій вони повинні бути розложені одна від одної. Над цими голосовими дірочками Федько найбільше намучився: виструже одну дудку, вивертить діру в середині, повиверчує голосові дірочки і, здавалося б дудка готова. Коли ж візьме й попробує на ній заграти — голоси не годяться: за високі. Кидає Федько готову дудку та струже другу. Коли друга вже готова — попробує: голоси за низькі. Кидає ту, і струже іншу . . .

Так стругав він щось п'ять, чи шість дудок і аж нарешті сьома чи восьма вдалася.

Ну, й скільки ж то радости, скільки утіхи принесла ця удачна дудка Федькові! Він так зрадів нею, якби найкращим подарунком. У цю хвилину, як вона йому удачно засвистіла, Федько забув про все на світі. Я ще ніколи і в нікого не бачив таких сіяючих радістю очей, як у Федька у той час, коли він сказав до нас в один недільний ранок:

— Друзя, нарешті маю вже дудку! Послухайте . . .

Він узяв її до уст і почав свистіти. (Закінчення буде)

А. Красний

ЯК НАЙКРАЩЕ ДОПОМОГТИ ЗАЛИШЕНЦЯМ?

З Европи надходять **найгірші відомості**: стан наших залишенців не тільки тяжкий, — він майже катастрофальний.

Люди недоїдають, діти голодують, жалюгідна таборова обстанова, до того старість, хвороби і... безнадія.

Треба допомогти, — ні, не тільки допомогти, — треба рятувати!

„ПИСАНКА" має бути не лише символом, але справжнім рятунком.

Правда, що й казати, — ми народ чулого серця й доброї душі — і кожен з нас, читаючи заклики Українського Конгресового Комітету Америки та 'Зєдинаного Українсько - Американського Допомогового Комітету, готовий уділити щось від свого столу й достатку — для своїх потребуючих братів!

Але — одне діло — думка, бажання, а друга справа — виконання, реалізація її. І тут приходять „обставини", „перешкоди", які найчастіше роблять ту добру думку нереальною, мертвою. Бо в даному разі треба мати не лише добру волю щось жертвувати, віддати, але й щось **виконати**: кудись піти, запакувати, віднести і т. д.

І ось в цій „точці" наступають оті „перешкоди", що часто на добрих 75% перекреслюють усі добрі наміри.

Як же ті перешкоди усунути?

Над цим повинні поміркувати організатори громадського життя на місцях.

Ми ж хочемо вказати на один спосіб. Він не претендує на оригінальність, а тим більше на „ґеніяльність", але за те, здається нам, — можливий до здійснення.

Особливо в менших українських колоніях та поселеннях.

Це об'їзд автом наших колоній.

Чому об'їзд автом, та й ще — ми сказали б — тягаровим?

Бо із всього цінного, що могли б наші люди в Америці найбільш охоче жертвувати для залишенців, — це одяг.

При чім, — цього одягу є **великі маси.**

Треба зазначити, що наші люди — в даному разі маємо на увазі нових еміґрантів — приїхавши до Америки та тут обжившись, майже не носять тих річей, в яких приїхали з таборів. Не носять не тільки тому, що ті речі старі чи немодні, а ще й тому, що по кліматичним умовам, вони тут здебільша непотрібні, як напр. тепла білизна, грубі вовняні шкарпетки, військові черевики і т. д. До того ж, ці речі були видані нам у Німеччині доброчинними організаціями, отже сам Бог велить, щоби їх передати назад потребуючим.

Але крім того, „дарованого", одягу, майже в кожній родині набралось досить і новоприбаного тут, в Америці, що його вже не носимо — жіночі речі, з дітей, що підросли, різні черевики і т. д.

Кажемо, — одягу українська Америка має стільки, що ним просто можна завалити „українську" Німеччину і справді одягнути всіх від голови до ніг.

Треба лише захотіти цей одяг та взуття зібрати.

Ось чому ми говоримо про об'їзд наших поселенців автами. Розуміється, в певній, наперед проголошений, день.

А при об'їзді прийдуть і харчі. В кожному домі знайдеться кілька коробок консервів, які господиня радо додасть до одягу. Бо це ж не те, що самій пакувати спеціяльну посилку, нести на пошту і т. д. Правда, треба зазначити, що харчі далеко потрібніші залишенцям, ніж одяг. Бо — це — хліб насушний, якого щодня потребують діти, діти, яким від недоїдання на 90% загрожує рахит, каліцтво на ціле життя. Тому й з добрими консервами — не скупімся!

А все ж — найпотрібніші гроші. Бо вони заступлять і одяг і харчі натурою. І їх найбільше потребують наші

Отже, — при об'їзді — будемо збирати усе: одяг, харчі, гроші. А ЗУАДК вже постарається всі ці речі до Европи якнайскорше перетранспортувати.

Лише питання: як з усім тим зібраним майном упоратись?

Наша відповідь: **усе це має зробити українська молодь:** наші пластуни й пластунки, СУМА, ОДУМ та інші молодечі організації.

Бо коли взяти поважно, то це ж і є **ота реальна патріотична праця,** поміч Україні й українській справі, про що так багато говоримо й пишемо...

Школа справжньої громадської роботи!

А що все це має діятися весняними соняшними днями, у свята, то, здається, й сама праця не буде тягарем, лише приємністю.

Авта у наших людей є, вони їх охоче дадуть, — звичайно, за бензину таки треба заплатити.

Ось так представляється уся справа.

Охота плюс добра воля.

Справжнє бажання допомогти братові, що тої помочі так потребує, так нетерпляче її виглядає!

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Підготовка до відзначення роковин голоду на Україні

Українська громада в Дітройті вже приступила до підготовки а н т и большевицької маніфестації з приводу 20-тих роковин голоду на Україні в 1932-33 рр. Для переведення маніфестації обрано на зборах представників українських організац ійі установ Дітройту, — Український Громадський Комітет, який відтак доповнено на зборах в дні 17 квітня ц. р.

До Ділового Комітету увійшли: М. Дужий — голова, З. Тарнавський і В. Довгань — заступники голови, В. Папіж і М. Шустакевич — секретарі, І. Мурга — фінансовий референт, Т. Михальчук — скарбник. Складено три комісії: програмово-пропаґандивну, технічно-організаційну і фінансову і до них обрано: панів В. Щербія, П. Маляра, С. Королишина, М. Дольницького, Р. Татарського, Р. Качмара, Е. Козака, Б. Нижанківського, О. Веретенченка, І. Розгона, І. Китастого В. Дем'яненка, Б. Іваницького, Федорівського, В. Левського, М. Кравчука, Е. Репету, П. Рогатинського, Я. Сену, М. Білоскурського, Ф. Гузіля, Л. Футалу, Е. Горака, Т. Кошіля, Е. Трепеґа, І. Луцького, Ст. Кравчишина, Чупку, П. Чайківського, В. Дідика, П. Федика, Ст. Гаву, В. Прокоповича, І. Ващука, Я. Буляка, Левкута, В. Українця, М. Дудина, Березюка, Ф. Тимочка, Е. Тимочка, А. Кобилянського, О. Бея, Дубенка, Е. Яворського, А. Сулиму, Солуківського, Ст. Білого, Орищина, Барана, М. Кота, Ст. Зальопаного, Петращука, О. Захаркова, В. Кукурбу, В. Лазечка, Г. Стельмаха, А. Мілянича, Коса, Макогона, І. Дячуна, О. Заплатинського, Колосюка, М. Цяпу, П. Дамяна, Е. Драгінду, І. Сточанського, Вусика; пані: Ю. Цісарук, А. Тимочко, А. Михальчук, Волкер, Гузар, Л. Левкут, Ясінську, А. Наконечну, А. Ониськів, І. Іваницьку, О. Климишин, Квітковську, І. Козаченко, Папіж, А. Хомяк, Довгаль і Березюк.

Днем маніфестації призначено неділю, 24 травня 1953. За наміченим пляном маніфестація має складатися з 3-ох частин: богослуження по всіх українських церквах Дітройту в намірені українського народу і панахид по жертвах України в боротьбі з Москвою, демонстраційного походу вулицями Дітройту і віча в одній з більших заль міста.

Комісії приступили вже до праці. Зокрема широку працю заплянувала комісія програми і пропаґанди. Намічено використати всі доступні засоби для розпропаґування маніфестації, а разом з тим і української визвольної справи, в першу чергу серед американського г р о м а дянства, через місцеву українську й американську пресу, окремі пресконференції, українські і англійські радіопередачі, телевізію, українські і англійські летючки, пропаґандивно-пояснювальні видання і т. п. Похід повинен бути якнайбільше імпозантний, а в програму віча увійдуть українська і англійська промови, привіти гостей, прийняття відповідних резолюцій та виступ злучених місцевих чоловічих хорів.

Фінансова комісія виготовила вже бюджет видатків на маніфестацію та приступила до збирання фондів. Вже чимала кількість організацій склала свої і то поважні грошові вкески.

Вже перші підготовчі праці і відгомін, яких вони найшли в українській громаді, кажуть сподіватися, що маніфестація випаде дійсно величаво і стане достойним показом і переглядом наших сил та нашого непримиримого становища супроти московського окупанта. Разом з тим вона має бути теж виявом наших нестримних стремлінь до волі — до самостійного державного життя. Мільйонові жертви на визвольному шляху України кличуть всіх свідомих українців до участи в маніфестації.

М. Д.

Клівленд, Огайо

„Чорноморці" на сцені Українського Народного Дому в Клівленд, Огайо

Заходом Українського Народного Хору при ООЧСУ в Клівленд, О. відбулася в суботу, 25 квітня ц. р. прем'єра цієї гарної, мелодійної оперети, до якої лібретто написав Яків Кухаренко, а музику Микола Лисенко. Мимоволі нагадуються часи, ще до першої світової війни, коли то наш львівський театр ставив цю оперету скрізь по нашій Галичині. Ролю Кабиці виконував тоді славний співак-артист Іван Рубчак, Марусю його незабутня дружина Катерина, Цвіркунку Петровичева, а Драбиниху артистка Осиповичева. Ще й досі бринить у вухах Рубчакове: „Ой, запив козак"... У перспективі років доводиться все таки ствердити, яких то артистів з Божої ласки ми тоді мали! І як у той час публіка цінила артистів, як їхні виступи приймала невмовкаючими оплесками! Вже самий факт, що ми, учні, лишалися без книжок після від'їзду театру, свідчить про це, як ми любили наш театр.

Дуже мило було нам побачити на останній виставі „Чорноморців" у Клівленді дітей і внучку славних колись Рубчаків в особі Слави Барнич, як режисера і як артистку, що виконувала ролю Драбинихи, її чоловіка, проф. Я. Барнича, як музичного керівника, і їхню дочку Ірину Дубас у ролі Наталки. Сама їх поява на сцені, їхня природня, переконлива гра заставляє ствердити, що вони одідичили по славних батьках ту правдиву іскру Божу. Око й вухо театрального знавця відразу помічає ту велику різницю, яка заходить між справжніми артистами й аматорами.

Ролю Цвіркунки грала Орися Руденська на загал добре. Вона старалася добути з цієї ролі всі нюанси сільської цокотухи, в руках якої лежать усі сплетні козацької оселі. Вона буває на всіх сільських „оказіях", жадна важна справа не обійдеться без неї. Голос її звучав чисто, найкраще з усіх жіночих ролів. З природи обдарована металічним альтом, щасливо поборювала труднощі високих тонів.

Софія Гуменюк, тутешня уродженка, виконувала ролю дівчини Кулини. Її милозвучне меццо-сопрано відразу зраджує добру постановку голосу, а вкупі з ним і належно опрацьовану фразу. Правда, мова справляла їй деякі труднощі, але самий факт, що вона брала участь у цій виставі репрезентуючи тут роджену нашу молодь, оправдує її. Вона відспівала також добре й важку пісню з 3-го акту „Ой, матінко, голубонько", яку Лисенко оформив оперово-драматично, вклавши в неї весь свій композиторський хист.

Мартуся Кульчицька, молода співоча адептка, відіграла ролю Марусі чистенько. Вона, очевидно, перший раз на сцені. Помітна трема з часом зникла так, що пізніше її ніжненький голосок і в співі і в прозі звучав добре.

З чоловічих ролів на перше місце вибивається Яків Сідельник у ролі Кабиці. Старший Чорноморець-козак, який за бешкетуванням та чаркою не мав часу одружитися, показує вкінці, що і в нього б'ється шляхетне серце, бо йде до вінця з дівчиною, яку колись був звів. Цю важку ролю виконав Сідельник добре, не дозволяючи собі на т. зв. „дешеві ефекти", чи шаржування. Його сильний, надзвінкий баритон заставляє жаліти, що такі таланти марнуються при важкій фізичній праці. Його гру приймала публіка з захопленням.

Менші чоловічі ролі, як Іван (О. Чайка, Ілько (В. Ільчишин), а особливо сотник Тупиця (В. Мудрак) і Цвіркун (Палайда) були виконані бездоганно.

У постановці була слідна фахова робота режисера Слави Барнич, яка мусіла вложити багато зусиль, щоб аматори могли вжитися в свої ролі, а гурти щоб могли природно рухатися.

Танок Ірини Дубас і В. Ільчишина вийшов дуже гарно, здобуваючи признання публіки.

Хори звучали добре, особливо кінцевий хор „Слава".

Оркестра (переважно неукраїнці) не чулися надто добре в виконуванні партій з новою для них тематикою і стелем, але енергійна рука проф. Барнича примусила їх до вдержання темпа.

Поза дрібними промахами, як забідно влаштована хата, чи брак на сцені скрині, чи подекуди задовгі павзи в грі, а також за низька партія для О. Чайки, не всюди вдержування музичного й прозового темпа, ніяк не вплинули від'ємно на постановку, а публіка, між якою було багато старих імігрантів з їхніми дітьми, нагородила в и к о н а в ц і в рясними оплесками, а Славу Барнич великим кошем квітів.

М. Костів

Филаделфія, Па.

Враження з Паради Дня Американізації.

В нашій громаді відбулося свято льояльности — „День Американізації" в дні 25-го квітня, за старанням комітету представників громадських установ, очолюваний Ветеранами Американської Армії — українцями.

Напередодні свята відбулося чотири мітинги, на яких були заступлені Американські Ветерани, ОБВУА, ОДВУ, СУМА, ОДУМ, й представники 7-х українських громад, також Укр. Амер. Струнної Оркестри. До участі було запрошено теж укр. школи, Пласт й члени Дивізії „Галичина".

Погода в цей день випала надзвичайно гарна і думалося, що наша українська група, зарепрезентується як попередніми роками найчисленнішою, й здисциплінованою.

Та вийшло інакше, і це є власне причиною, над якою аранжери подібних імпрез мусять застановитися, бо так, як є, не повинно бути, і не може більше повторитися.

Ми призвичаєні хвалитися, читати в пресі бамбастичні реклями свідомости нашого громадянства, а воно, на жаль, так не є.

З усього членства 7-х українських громад, числом трьох тисяч, в параді взяли участь аж дванадцять членів. Ветерани Американської Армії — українці з сімох станиць числом двісті членів, мали однісінького вояка, з 79 членів ОБВУА, п'ятнадцять, один член ОДВУ, дванадцять членів „СУМА", ані одного дивізійника, ані однієї української дитини з десятку українських шкіл в місті.

Коли б не пані Анна Савуляк, яка просила сестер Василіянок з Факс Чейзу прислати дівчат в народніх строях, не було б ніяк кому прикрасити нашої групи, й вони двацяткою врятували дуже бідну — українську групу.

Чому так сталося? Вина спадає насамперед на аранжерів-Ветеранів Американської Армії. Вони, замість підготовитись до паради кілька місяців перед тим, робили це впродовж тижнів, а крім того самі зігнорували, не взявши участи, за виїмком трьох членів — з того один в уніформі.

Де ж було членство наших громад, наших шкіл, вояцтва? Де були ви, панове професори, інженери, доктори і всі інші? Адже вас у Филаделфії чотири тисячі! Де були ви члени „Самопомочі", числом однієї тисячі? Як властиво розумієте ви день льояльности до Америки, яка дала вам змогу свобідного життя, й добробуту?

Чи таким способом ви пропаґуєте д о б р е українське ім'я? Чи це має бути та нова українська кров, яка нас скріпила рядами завзятих гонених, голодних і покривджених?

Дуже прикро, що замісць сконстатувати позитивність нашої громадської свідомості, мушу звернути увагу нашої розсіянности, н е д б а льства, безвідповідальности, але над цією справою ми мусимо застановитися, і на будуче таких промахів не робити.

Митро Пасічник.

Ню Йорк, Н. Й.

Ще про Свято Жінки-Героїні

Комітет З о р г а н ізованого Жіноцта м. Ню Йорку знову вшанував пом'ять української жінки-героїні в дні 22-го березня ц. р. Минулого року таке свято було зосереджене навколо постаті Ольги Басараб, як символу героїзму нашого жіноцтва. Цього року рішено було влаштувати серію сценок, що були б ілюстрацією до даного періоду історії і участи жінки в ньому. Така імпреза забирає багато часу, сил і коштів, але наслідки були потішаючі, бо цю імпрезу, ціллю якої було пригадати всі жертви й посвяту, що несуть українські жінки у визвольній боротьбі впродовж століть, — можна сміло зачислити до найбільш вдалих громадських виступів Ню Йорку цього сезону.

Комітет під проводом нашої письменниці і видатної діячки Л. Івченко вложив дійсно багато часу і праці для приготування цього свята і немов у відповідь на всі критичні зауваги в справі наших імпрез взагалі, подав взірець, як можна сполучити довший, глибокий змістом, реферат із сценічними картинами та музикою, не втомлюючи учасників, а навпаки, викликаючи в них правдиве зрозуміння і щире зворушення.

До диспозиції цього свята українське жіноцтво Ню Йорку дало свої кращі сили.

Вступне слово виголосила із питомою легкістю промови голова Комітету Л. Івченко. Вона зазначила цей факт, що помимо наших страждань і терпінь, Україна та її визвольна боротьба кидає ушляхетнююче світло на все наше життя, діяльність і працю. Вона пригадала важливі завдання, які стоять перед нашою еміґрацією, а зокрема перед її жіноцтвом, а саме: не впадати у тісні рямці матеріяльних потреб та погоні за особистими вигодами, а держати духовий зв'язок із народом та пам'ятати про свої обов'язки амбасадорів української справи. Цю ідею відповідальности перед народом і турботи за його долю застосувала також письменниця в окремо написаній нею для цього свята історичній картині „Княгиня Ольга", в якій в уста княгині вкладає слова:

„О ви, жінки майбутніх поколінь! Я три великі речі завіщаю на схов у ваші руки і серця: євангелію, прапор і тризуб!"

Реферат п. Лащенко творив собою історичне тло перед кожною картиною і був одною з важніщих точок цього вечора та цікаво насвітлював цілу низку мало знаних фактів про участь жіноцтва у визвольній боротьбі України.

Багатством зібраного матеріялу й поетичністю стилю, реферат приковував увагу слухачів і дійсно допомагав краще у сприйманні наступних сценічних діялогів.

У згаданій вже картині авторства Л. Івченко „Княгиня Ольга" п. Таня К.-Степанович своєю поставою і модуляцією голосу дійсно підходила до ролі княгині, а п. Люба Яцушко оригінальним одягом і грою живо віддала постать української дівчини давніх віків.

Сценка викликала б ще сильніше враження, якби були кращі світляні умови. Це саме можна б сказати й про другі точки „Обсада Буші" із драми М. Старицького, та „Софія Галєчко" сцена із п'єси М. Угрина-Безгрішного.

На тлі декорації старинного українського міста (за шкіцом маляра Радиша) п. Є. Савченко і О. Кобилянська із зрозумінням своїх ролей передали незламне завзяття української жінки у виборі своєї долі — радше смерть, чим невільне життя. П. І. Шуган також добре створив мальовничу постать козака.

П. В. Свинаренко в ролі Софії Галєчко вірно відтворила рішучість дівчини, яка, проти загальних поглядів свого часу, не вагається вибрати чинну боротьбу у рядах УСС. Але для постаті Софії Галєчко, як ми її знаємо, рухи і тон вислову були дещо зарізкі. Ролю тітки Марії дуже природно заграла п. Роза Красновська, знана вже віддавна в Ню Йорку із своїх вдалих виступів на аматорських сценах.

Кінцевий акорд свята, живий образ „Жінка в УПА", що його справді по-мистецьки поставлено під керівництвом п. Мироновича, силами нюйоркського відділу СУМА, зразу захопив зворушених глядачів. Були це чотири моменти із життя української жінки в рідному краю. Рефлектор яскраво освітлює живих людей, що стоять німо, мов зачаровані, в мальовничих позах, а голос п. Зені Лавришко передає поетичний нарис пера І. Рицара і немов оживлює цілу сцену. В темноті чується звуки музичного етюду, а цілість справляє незвичайно сильне враження. За схожість з реальною дійсністю цих живих образів ручить вже те, що їх оформлював відомий скульптор, учасник УПА, М. Черешньовський.

Свято почалося американським гимном, що його виконала Леся Вахнянин, яка також заграла „Стрілецький марш" як настроєве продовження останніх слів Софії Галєчко на сцені, а закінчилося спонтанним відспіванням зворушеною громадою присутніх українським гимном „Ще не вмерла Україна".

Всі організації, що брали участь в Комітеті, приклали чимало труду й сил для влаштування самого свята, а Сестрицтво Пречистої Діви при церкві Св. Володимира замовило панахиду і зробило збірку під церквою, яка дала у висліді $35.55. Ці гроші і дохід зі свята призначено на допомогу жінкам - залишенцям.

Ольга М. Калина.

ЯК ЇХАТИ НА СОЮЗІВКУ?

Нижче подаємо шляхи, якими найкраще їхати на Союзівку з поодиноких місцевостей.

BUS ROUTES

From New York City and Vicinity
Short Line or Infer City Line
Port Authority Bus Terminal
41st Street and 8th Avenue

AUTO ROUTES

NEW YORK CITY and VICINITY

From G e o r g e Wachington Bridge Route 4 to Route 17 up until Wurstboro — right turn to Route 209 to Kerkonkson or from Route 17 above Goshen take Route 302 to Pine Bush — left in Pine Bush on Route 52 to Ellenville from Ellenville take Route 209 for 4½ miles to sign. At the sign turn to the right and go straight another 1¼ mile.

PHILADELPHIA, PA.
Route 611 to Route 209

SCRANTON, PA.
Route 6 to Port Jervis then Route 209.

ROCHESTER, N. Y.
Route 20 to Albany; Route 9W to Kingston; Route 209 to Kerhonkson.

ALBANY, N. Y.
Route 9W to Kingston; Route 209 to Kerhonkson.

BOSTON, MASS.
Route 20 to Route 23 to Hudson, N. Y., across to Catskill, N. Y., then Route 9W to Kingston; Route 209 to Kerhonkson.

HARTFORD, CONN.
Route 44 to Poughkeepsie — cross Bridge — continue on Route 44 to Route 209.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками чотирнадцяти-мільйонового Союзового майна!

МЕХІКАНСЬКІ СЕЗОНОВІ РОБІТНИКИ — ПРИКОРДОННА ПРОБЛЕМА

Всім відомо, що іміґранти, які приїздять до З'єднаних Держав через східні порти і Канаду, дістають дозвіл на постійне перебування тільки після того, як вони виконають всі потрібні формальності згідно з законом про іміґрацію та натуралізацію. Ті самі закони стосуються й 1,600 миль кордону поміж Мехіко та З'єдиненими Державами. Проте, минулого року буквально сотні тисяч мексиканських сезонових фармерських робітників нелеґально перейшли кордон, шукаючи праці в З'єдинених Державах. Число їх минулого року дійшло до 1,500,000.

Здебільшого вони перепливають річку Ріо Ґранде, що відділює Мехіко від Стейту Тексас, або переходять слабо охоронену частину довгого кордону.

Служба Іміґрації та Натуралізації не має спеціяльних коштів на охорону кордонів від таких непроханих гостей. Проте прикордонна сторожа щороку завертає кілька сотень тисяч мехіканців назад до Мехіко. Через те, що їх так багато, неможливо карати їх всіх за порушення правил переходу кордону, тому покарані стають тільки деякі з них. Приблизно на кожного спійманого — один проходить непомічений. Хоч багато з них, скінчивши сезонову працю, повертають назад додому, тисячі їх зостаються у нас.

Присутність таких робітників приносить багато шкоди З'єднаним Державам, але найбільше вони шкодять собі самим. Боючись бути спійманими та депортованими, вони хапають будь-яку працю, навіть найгірше оплачувану, а це призводить до страшної їх експлуатації. Часом вони раді працювати навіть за 20 центів на годину. Це шкодить також тисячам американським фармерським робітникам — здебільшого також мексиканського та еспанського походження — бо велика конкуренція дешевої робочої сили знижує також їх заробітки. Ця конкуренція несправедливо б'є також по 200,000 мексиканських фармерських робітниках, які за інтернаціональним договором леґально приїздять сюди щороку на короткотермінові контракти і часом не можуть знайти роботи на великих південнозахідніх фармах.

Року 1951 президент Труман просив Конґрес видати розпорядження та допомогти іміґраційним урядовцям виловлювати нелеґальних чужинців і карати тих, хто допомагає їм переходити кордон. Але нічого не допомагає — і феноменальне число мексиканців валом валить до З'єдинених Держав, що створює дуже важку проблему для відділу Іміґрації та Натуралізації.

Вивчення проблеми виявило дві причини напливу чужинців через кордон американсько - мексиканський. По перше, Мексика неспроможна задовольнити працею своє населення, що надзвичайно швидко зростає, і тому мексиканців проваблює змога заробити американські доляри. По-друге, власники південно - західніх фарм зацікавлені мати дешеву робочу силу. Віддавна вони звикли використовувати її під час збору врожаю. Ці два фактори дуже утруднюють боротьбу з нелеґальним переходом кордону.

Загальна Рада.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„ЗА ВЛАСНИМ БАЖАННЯМ"

Совєтські часописи переповнені вічним „викриванням" провин комуністичних урядовців, але писання преси малощо помагає, і ошусти та злодії далі обкрадають державні установи. Що воно так мусить бути в комуністичній системі, ми вже згадували нераз на цьому місці. А ось ще один зразок, як бухгалтер Редчиц безкарно гуляв по Україні, і як його „працю" прославив у свому фейлетоні С. Хейло.

„Бажання Георгія Юліановича Редчица досі здійснювалися безперешкодно. Це тим більш дивно, що його смаки і прагнення завжди були спрямовані на шкоду інтересам держави.

З кожної установи бухгалтер Редчиц зникав, як тільки перебування його там ставало небезпечним. Не втікав, ні! Звільнявся „за власним бажанням".

Трохи затримався був Редчиц у Коломийському лісгоспі на Станиславщині, але й там підробки грошових документів, самопостачання, хабарництво почали випливати наверх.

Редчиц негайно „вибув" з лісгоспу. Незабаром він благополучно виринув аж під Києвом на такій же посаді головного бухгалтера у Бородянському лісгоспі.

Сподіваючись, що коломийські кінці назавжди сховані вже у воду, Редчиц у Бородянці знову став провадити розгульне життя. Начальник Київського обласного управління лісового господарства тов. Кохненко видав наприкінці січня цього року наказ про зняття з роботи Редчица „за зрив річного балянсу". А через два тижні, після „особистої зустрічі", в управлінні з'явився новий наказ того ж тов. Кохненка, за яким Рітчица „звільнено за власним бажанням".

Якось головний бухгалтер Міністерства місцевої промислової УРСР тов. Ткаченко зустрів на нараді підлеглого колеґу з тресту обозобудування.

— Там у вас вакансія є?! — мало не тоном наказу промовив він.

— Є. На Ніжинському заводі потрібен головний бухгалтер.

—Так от, прийде чоловік, прізвище Редчиц. Рекомендую.

Рекомендований не примусив себе довго чекати. Відвідувач тримався самовпевнено і говорив з великим апломбом.

— Балянс? О, я розуміюся на ньому чудово! Це, коли можна так сказати, своєрідна поезія: щоб у балянсі була рима, треба знатися на тонкощах виробництва...

І оком не моргнувши, Редчиц заповнив анкету та написав куценьку автобіографію, де замість справжніх причин зміни місць праці позначив: „звільнення за власним бажанням".

Треба віддати належне товаришам із тресту — вони зважили на випадки ротозійства в минулому і глибше зацікавитись „рекомендованим" спеціялістом. Та хоч Редчицу не вдалося на цей раз використати рекомендації ротозіїв, він не втрачає апломбу і діє далі.

І ходять же ще отакі рекомендовані редчиці по установах! Не задовольняти „власні бажання", а викривати їх треба!"

Але автор фейлетону не написав, чому влада поручає давати працю таким „Редчицам", а не каже посадити їх на судову лаву.

КУЛИКІВ ЗМАГАЄТЬСЯ З АЛТАЙСЬКИМ КРАЄМ

Під владою Совєтів завжди всі мусять „змагатися", щоб якнайбільше витиснути поту з поневолених рабів. „Радянська Україна" пише, що колгосп ім. Сталіна в Куликові змагається з колгоспом ім. Молотова, що лежить далеко в Алтайському краю. „Чотири роки тому колгоспники в Куликові під Львовом приймали в себе алтайських друзів, розповідали їм про свої успіхи, прислухалися до кожної поради". Це змагання продовжується досі. Цього року Куликів знову просить алтайців приїхали до нього, бо „великий Сталін вчив нас, що джерело сили і непереможности Радянської держави — в дружбі народів СРСР". Чужі поневолені народи мусять творити „силу і непереможність" Совєтів, щоб вони могли думати про панування над світом.

Допомога сільським обширам занедбаних країн

Вашингтон. — Серед впливових членів Конґресу прихильно розглядається можливість здійснення пляну допомоги сільському господарству у недорозвинених і занедбаних країнах. Автором проєкту є індус Судгір Ґгош, знавець цих справ, що має вже поважні здобутки на економічному і політичному полі своєї дотеперішньої діяльности. Він стояв близько до Ґанді, а тепер до уряду Негру. Як експерт Об'єднаних Націй, він недавно повернувся з конференції розвитку сільського господарства, яка відбулася у Ріо де Жанейро. С. Ґгош пропонує особливий рід допомоги для країн, які не можуть самі це зробити, але які здібні розвинути сільське господарство у своїх найбільш відсталих обширах. ЗДА можуть допомогти вкладом по 5,000,000 долярів в деякі країни Південної Америки, Африки й Азії. Зокрема це торкається Індії, де така поміч могла б піднести господарство 500 сіл з 500,000 населення. Це була б не жертва а вклад для побуджения самодіяльности населення, — яке, піднісши свій економічний рівень, за кілька років звернуло б вложені гроші. С. Ґгош твердить, що він, „якщо б був американцем", усіма силами домагався б здійснення цього задуму.

Конґрес Словацької Ліґи Америки

Мільвокі. — Дня 27-28 квітня відбувся у Мілвокі Конґрес Словацької Ліґи Америки при участі около 200 делеґатів. Гостями Конґресу були конґресмен Ч. Керстен, Вісконсин, і проф. Р. Смаль-Стоцький, що з доручення Укр. Конґресового Комітету привітав Словацький Конґрес промовою в укр. і англ. мовах, підкреслюючи спільний фронт укр. і слов. народів в боротьбі за волю й самостійність.

Віче на захист атомових шпигунів

У Ню Йорку, на одному з стадіонів, відбулося в неділю багатолюдне віче, що було скликане комітетом захисту Джуліюса і Етелі Розенберґів, які тепер перебувають у камерах смертників у в'язниці Сінґ-Сінґ. На віче війшмлися тисячі народу, — число присутніх обраховують від 7,500 до 10,000 тисяч (серед них дуже багато дітей і молоді)— які домагались уласкавлення Розенберґів. Коли фотографи намалися робити звичайні у таких випадках світлини, їм це не дозволено, вияснивши, що утривалення на плівці учасників віча може спричинити їхнє звільнення з праці або мати якінебудь інші небажані наслідки. Головним промовцем на вічу був професор права Нортвестернського університету, Стівен Лов, який твердив, що присуд над Розенберґами несправедливий, поскільки під час процесу допущено порушення судового поступовання Презес комітету захисту Розенберґів, Джозеф Враїнін, відчитав текст зізнання учасника атомового шпигунства Д. Ґрінґласа, яке суттєво ріжниться від зізнання, що фіґурувало під час суду над Розенберґами і який тоді твердив, що Ґрінґлас передавав таємниці продукції атомової бомби Розенберґам. Оборонець Ґрінґласа заявив, що таке саме свідчення Ґрінґлас складав під час переслухання в Ф.Б.І., але той текс зникнув, а на суді виявлено протилежні твердження.

ЗРОСТАЄ КІЛЬКІСТЬ ВБИВСТВ І САМОГУБСТВ

Ню Йорк. — Упродовж кількох останніх днів нюйоркські щоденники переповнені вістями про трагічні вбивства й самогубства, які жахають читачів. Так з Магва, у стейті Н. Дж., подано вістку про замордування Кароліною Тідерман МакДоналд своїх чотирьох малих дітей з причини негодування на свого чоловіка, з яким вона розвелася. Це багата пара людей, що не могли погодиться в подружому житті. — У місті Ню Йорку найдено в авті самогубника, що мав при собі повно таблеток. При ньому найдено чотири листи до жінки, одначе їх не опубліковано.

АРЕШТИ ЧЛЕНІВ ОПОЗИЦІЙНИХ ПАРТІЙ В АРҐЕНТІНІ

Буенос Айрес. — Поліція провела низку арештів серед членів опозиційних до уряду Перона партій, а саме серед радикальних, соціялістичних і комуністичних організацій. За останні дні в провінціях Буенос Айрес і Кордоби заарештовано 29 осіб, серед них сім жінок. Їм закидають розповсюджування непокою, різних чуток та поширювання протиурядової літератури.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69 відбудуться в суботу, 9. травня, в год. 8. ввечорі під ч. 33 Іст 7. вул., заля ч. 5. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Бр. св. Василія Вел. від. 364 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, о 2. год. по полудні, в У. Н. Домі, 3161 Е. 93 вул. Касієр буде збирати вкладки в церковній залі по другій Сл. Божій для вигоди тих, що мешкають на Савт Сайд. Подаємо до відома, що відкриття Союзівки буде 4-го липня 1953 року, спеціяльний бос буде зачартерований в обидві сторони $16.50. Хто хотів би поїхати, просимо зголоситися до уряду, або на зборах. — Г. Кукіз, предс.; Й. Стойка, рек. векр.; Ст. Кревц, кас.; Е. Вілецький, фін. секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня, о год. 1. по пол. в У. Н. Домі, 4655 Мартін. Проситься всіх членів прийти на збори бо є важні справи до полагодження. Кореспонденцію проситься надсилати на адресу рек. секр.: W. Zubar, 3654 Cicotte Street, Detroit 10, Mich.—Ю. Лелюх, предс.; С. Здан, фін. секр.; І. Слупецький, кас.; В. Зубар, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Подається до відома всім членам, що місячні збори Бр. св. Петра й Павла від. 220 відбудуться в суботу, 9. травня (May) в парохіяльній залі при 50 вул. і Полайна. Початок о год. 7:30 вечером. Проситься довгуючих членів вирівняти свої довги, щоб не наразитись на суспенду. — Управа від. 220.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.—Бр. св. Володимира від. 286 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 17. May в годині 7:30 ввечір в У. Н. Домі, 183 Fleet St., тож просимо членів прибути на збори не в неділю 10-го, а неділю, 17-го May. Тому, що секретар буде занятий, тому через це збори наші переноситься на третю неділю в місяці. Просимо членів прийти на збори і полагодити справи вкладкові. — В. Челак, предс.; С. Шимон, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Тов. Сокіл від. 336 відбудуться в неділю, 10. травня, о год. 1. по полудні в Укр. Нар. Домі. Проситься членів прийти на збори та при цій нагоді вплатити належні вкладки. — Я. Дзядига, рек. секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. травня в Союзовій залі при 845 N. Western Ave., о год. 12 в полудне. Проситься членів прийти на час бо є важні справи до полагодження, а також проситься членів вирівняти свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. — Г. Бобик, предс.; І. Малюк, кас.; М. Семків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367 відбудуться в неділю, 10. травня о 1:30 год. по полудні, в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є важні справи до полагодження та справа ювілею Т-ва. —М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

Посмертна Згадка

КОНСТАНТИН РИБАК, довголітний член Тов. Українська Січ відділ 39 УНСоюзу в Сиракюз, Н. Й., помер 23. квітня 1953 р., в 80. році життя. Покійний родився в селі Мозолівка, повіт Підгайці, Зах. Україна. Був жертвенний і не жалував давати на різні народні цілі. Покійний полишив в смутку 3 дочки: Анну Лущак, Стефанію Мартін і Гелену; 3 синів: Івана, Юрія і Василя, брата Андрея, 11 внуків і 3 правнуки. При участі Членства Товариства, Родини і Приятелів похорон відбувся 25. квітня до укр. греко-католицької церкви св. Йоана Хрестителя на укр. кат. цвинтарі св. Йоана Хрестителя в Сиракюз, Н. Й. — В. Й. П.!

В. Осухівський, секр.

ТАРЗАН, ч. 3061. Думка про закладника.

„Ти зловлений, мавполюдино!", вигукував Гассан. „Коли ми половимо або повбиваємо твоїх тубильців, ми прийдемо по тебе!"

„Це безнадійно, Тарзане бване", ричав Мювіро. „Дім охороняється з усіх боків".

„Робиться темно", твердив Тарзан. „Я збираюся вийти через заднє вікно і схопити Гассана. Це йому буде добрий виграш для життя".